

BIATORBÁGY

VÁROS ALPOLGÁRMESTERE

2051 Bátorbágy, Baross Gábor utca 2/A • Telefon: 06 23 310-174/113 mellék

Fax: 06 23 310-135 • E-mail: alpolgarmester.w@batorbagy.hu • www.batorbagy.hu

Előterjesztés
A Trianon szobor áthelyezéséről

Tisztelt Képviselő-testület!

A Bátorbágy Város Képviselő-testülete által hozott 156/2009.(10.29.)Öh számú határozata értelmében elkészített előterjesztést (2010. január 21.) a Településfejlesztési Bizottság (2010. 02.09.) és a Közművelődési, Ifjúsági és Sport Bizottság (2010.02.11.) tárgyalta. A bizottságok javaslatai alapján eljárva tájékoztattuk az érintettek és megrendelésre került a törvény által előírt szakvélemény. A Képző- és Iparművészeti Lektorátus 2010. március 9-én tartott helyszíni szemlét és az érintettek jelenlétében szóban megfogalmazta véleményét. A szóban elhangzottakról a helyszínen jegyzőkönyv készült, melyet ott minden jelenlévő elfogadott és aláírásával hitelesített.

A Képző- és Iparművészeti Lektorátus szakvéleménye alapján kérjük a Tisztelt Képviselő-testület állásfoglalását a Trianon szobor elhelyezését illetően.

Bátorbágy, 2010. március 11.

Tarjáni István
Népjóléti Bizottság elnöke

Wágenszommer István
alpolgármester

MAGYAR
MŰVELŐDÉSI
INTÉZET ÉS
KÉPZŐMŰVÉSZETI
LEKTORÁTUS

M M I K L

Wagner Gábor
Bencze Gábor

BIATORBÁGY VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATAL

Érkezési száma: ..... 2010 MÁRC 10.

Iktatás ideje: .....

Iktatószám: .....

Ügyintéző: .....

KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI LEKTORÁTUS

1014 Budapest, Üri u. 54-56. Postacím: 1250 Budapest 1. Pf. 17.
lektoratus@lektoratus.hu Fax: +36 1 3561764 Tel.: +36 1 3567444/132

Előadó: Simonffy Szilvia
Ügyiratszám: Sz/33/2010.

Az 1991. évi XX. törvény 109. §. (1., 2.) bekezdése alapján készült

S Z A K V É L E M É N Y

Biatorbágy Város Önkormányzata a Képző- és Iparművészeti Lektorátus szakvéleményét kérte a városban magánterületen elhelyezett *Trianon-emlékmű köztéri elhelyezése ügyében*.
Az emlékművet

Bencze Gábor szobrászművész
(8086 Felcsút, Fő út 101/a)

készítette.

Előzmény: Biatorbágy Város Önkormányzata 2008-ban hat művész meghívásával pályázatot írt ki *Történelmi emlékpark és Trianon-emlékmű* megtervezésére és elkészítésére.

A Képző- és Iparművészeti Lektorátus az Sz/261/08. számú szakvéleményben megállapította, hogy a pályázat nem hozott kivitelezésre egyértelműen javasolható tervet, új meghívásos pályázat kiírását javasolta, amelynek keretein belül a pályázati tervek közül *Lelkes Márk szobrászművész* tervét továbbfejlesztésre ajánlotta.

A Lektorátus Bencze Gábor tervét – a szakértők véleménye alapján – nem javasolta megvalósításra. A szobor magánkezdeményezésre közadakozásból elkészült és magánterületen állítottak fel.

Az állítatók az önkormányzat engedélyét kérték az emlékmű köztéri elhelyezéséhez.

A művész bemutatta a kész művet.

Műleírás: Fiatal leány alakjában megtestesülő Szűz, aki enyhe kontraszt pózban áll, jobb kezében országalmát, baljában Bibliát tart. A leány derekán áthajtott övvel, gazdagon redőzött drapériában, kissé lehajtott fejjel jelenik meg, arcának kifejezése szelíd és békés hangulatot áraszt. A cca. életnagyságú figura alacsony hatszöghasáb plinthoszon áll, alatta lépcsős talapzaton hatszöghasáb posztamens, amelynek előlapján fekete gránit táblán felirat: TRIANON/ 1920. A 380 cm magas kompozíció anyaga sóskúti vorzüglich mészkő.

A szerző elmondása szerint, plasztikai szemlélete a XIX. századi szobrászatra (út menti Mária-szobrok és korpuszok hangulatára) hivatkozó. Tájékoztatása szerint nem mintázott modellt a kivitelezéshez, a kompozíciót közvetlenül kőbe faragta.

A szobor a Lomb u. 1. szám alatti ingatlan kertjében drótkerítés mögött, a Levél u. felé tájolva áll.

Az avatás időpontja: 2009. június 4. volt.

A Képző- és Iparművészeti Lektorátus – a szakértők véleménye alapján – a bemutatott mű közterületen történő elhelyezését nem javasolja.

A szakértők megállapították, hogy a mű szimbolikáját, hangvételt és stílusát tekintve kegyszobor. Az alkotás sem a klasszikus, sem a naív művészethez nem kapcsolható, *művész-plasztikai értéket nem hordoz, a köztéri emlékművekkel szemben támasztott szakmai követelményeket nem elégíti ki.*

Az emlékmű arányrendszere átgondolatlan, a figura megformálása mind statikailag, mind anatómiailag elhibázott. A kontraposzt nem kontraposzt, a figura törpe arányú, a fej mérete nagy, ilyen homlok nincs, a drapéria sematikus, plasztikai izgalomtól mentes. A figura ebben a magasságban torz arányrendszert mutat, a torzítás mértékét az adott magassághoz pontosan ki kellett volna találni. A fej nem vonzza a tekintetet, a szem kidolgozatlan, vak. A derékon átkötött öv bojtja hangsúlyos elem, a rendkívül érzékletesen motivált textilbojt magára vonzza a figyelmet, ezzel a kifejezőeszközzel a szerző akaratlanul a drapéria alatti testre, a nemiségre utal.

A drapéria, a fej, a haj megformálását, illetve a plasztika részletképzését, valamint a posztamens fejezetén körbefutó frízszerű ornamentika és palmetta-motívum kivitelezését tekintve a szerszámhasználat szakmailag megkérdőjelezhető.

A szakértők hangsúlyozták, hogy a tervezéstől a felállításig kulcsfontosságú szakmai fázisok (pl. 1:1-es léptékű modell) maradtak ki és ez a kész műről leolvasható.

Szép és támogatandó kezdeményezés a magyarságot ért történelmi csapás fájdalmára történő közösségi emlékezés és emlékműállítás igénye, azonban Trianon tragédiájának kifejezésére közterületen átgondoltabb, jelkép értékű szimbolikát felmutató, jelszerűbb műre lenne szükség. A mű kiüresedett formanyelvének a XXI. századi Biatorbágy fejlődés városképébe való illeszkedése kérdéses.

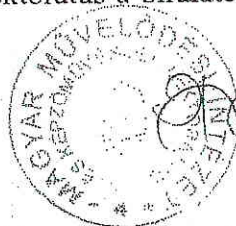
A szerző a bírálat tartalmával messzemenően egyetértett és megfogalmazta, hogy műtermi körülmények között szeretné az emlékművet újra elkészíteni.

A szakértők a kiválasztott helyszínt látva megfogalmazták, hogy a torbágyi katolikus templom melletti – Dózsa György út felőli – parkosított terület *megfelelő környezetrendezéssel akár több köztéri szobor elhelyezésére is alkalmas.*

Szakértők voltak: Baráz Tamás, Mata Attila, Illyés Antal szobrászművészek, Wehner Tibor művészettörténész, a Lektorátus részéről Simonffy Szilvia művészeti főtanácsadó.

A Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus a bírálatért bírálati díjat számít fel.

Budapest, 2010. március 9.

Prokai Gábor
osztályvezető

Kapják:

- Bencze Gábor szobrász
- Biatorbágy Város Polgármesteri Hivatal
Dr. Palovics Lajos polgármester
Wágenszommer István alpolgármester
- Irattár

8086 Felcsút, Fő út 101/a
2051 Biatorbágy, Baross Gábor u. 2/A
Fax: 23/310-135